

Sigmaplan
Antwerpse Scheldekaaïen

Sint-Andries
en Het Zuid

Waterkering met drie gezichten

Op 28 augustus gaat een beslissende fase van het Scheldekaaïenproject in: de aanleg van de waterkering in de zone Sint-Andries en Het Zuid. Afhankelijk van de locatie krijgt de waterkering een andere invulling: nu eens een glooiende dijk, dan weer een muur of een poort. Ook de werken aan het openbaar domein schieten uit de startblokken. Een eerste stap om Antwerpen 'waterproof' te maken en stad en stroom opnieuw met elkaar te verbinden, zoals het geval was tot de havenactiviteiten stopten rond de Tweede Wereldoorlog.

Sint-Andries en Het Zuid was de eerste zone van het Antwerpse Scheldekaaïenproject waar Waterwegen en Zeekanaal NV de instabiele, historische kaaimuur onder handen nam. Sinds eind 2016 is de kaaimuur volledig gestabiliseerd in een eerste deelzone. Daar starten we nu met de bouw van de waterkering. Een primeur! Op bepaalde plaatsen neemt de waterkering bovendien de vorm aan van een groene, glooiende dijk, wat ongezien is in een Vlaamse stad. Ook de stad Antwerpen en AG VESPA gaan aan de slag in Sint-Andries en Het Zuid, met de aanleg van het openbaar domein.

Dit stukje kade zal de eerste zone van de Scheldekaaïen zijn die een volledige make-over kreeg en waar de drie pijlers van het Sigma-project Scheldekaaïen vaste vorm aannamen. De nieuwe kaaimuur verzekert de **stabiliteit** voor de komende honderd jaar. De waterkering, die gemiddeld 2,25 meter hoger zal zijn dan de blauwe steen, **bescherm**t Antwerpen ook in de toekomst tegen de stijgende waterstanden op de Schelde. De waterkering en dijk worden ten slotte naadloos geïntegreerd in het **openbaar domein**. Zo ontstaat een veilig en groen decor om uit te waaien, te genieten en de Schelde te beleven!

> pagina 2 en 3

WATERVEILIGHEID

NATUUR

BELEVING

Hoe ziet de
waterkering eruit?

PAGINA 2

Timing van de
werken

PAGINA 3

En de rest van de
Scheldekaaïen?

PAGINA 4

Hoe ziet de waterkering eruit?

Afhankelijk van de locatie krijgt de waterkering een ander uitzicht en karakter. Ze kan eruitzien als een dijk, muur of poort. Zo ontstaat een dynamisch geheel dat iedereen de mogelijkheid geeft om de kade op te komen. De band tussen stad en stroom is na lange tijd hersteld.

Stad vs. Schelde: twee karakters

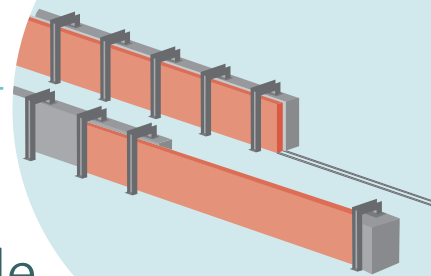
De waterkering deelt de kaaizone in twee. AG VESPA (in opdracht van stad Antwerpen) vormt de strook aan de stadszijde om tot een groene oase met wandelboulevard, fietspad, een park met bomen en een speeltuin. Een verademing voor de achterliggende woonwijken Sint-Andries en Het Zuid, waar zich ook een aantal scholen bevinden. Ook de strook langs de Schelde krijgt een grondige make-over, al wordt het authentieke uitzicht met kasseistenen behouden. Er komt op termijn ruimte voor een zone waar evenementen kunnen plaatsvinden, een sportveld en een hellend vlak naast de Zuider sluis. Bij extreem hoge waterstanden op de Schelde zal de hele kaaivlakte overstromen. De waterkering houdt het water tegen, zodat de achterliggende wijken droog blijven.

Meanderende dijk

Als de kaaizone overstromt, moet de dijk het water tegenhouden. Bovendien zullen in de toekomst bij mooi weer heel wat mensen over het pad op de dijk flaneren. Hij moet dus tegen een stootje kunnen. Daarom kiezen we voor een gewapende dijk, opgebouwd uit laagjes geotextiel met zand ertussen. Dat zand is deels afkomstig van de stabilisatiewerken aan de kaaimuur. De dijk krijgt een hoogte van 9,25 meter TAW*, maar is niet overal even breed of steil. Hij meandert door Sint-Andries en Het Zuid: nu eens breed, dan weer smal; nu eens met een steile helling, dan weer met een zachtere. De stad integreert de dijk zoveel mogelijk in het openbaar domein. Omdat de dijk gewapend is, heeft de parkzone aan de kant van de stad geen dragende functie. Bij de inrichting van die zone is er dus geen gevaar voor destabilisatie van de nieuwe waterkering. De stad kan er bijvoorbeeld zonder problemen bomen planten.

*TAW: Tweede Algemene Waterpassing. 0 meter TAW komt overeen met de hoogte van het gemiddelde laagwaterpeil in Oostende.

Mobiele poorten

Aan de waterkeringsmuur ter hoogte van de Zuidersluis komen mobiele waterkeringspoorten van 11 meter lang. Enkel bij stormtij, als de kaaizone dreigt te overstromen, zal de brandweer de poorten sluiten. De rest van de tijd staan ze open. Waarom we hier niet opnieuw voor een glooiende dijk kiezen? Het is belangrijk om af en toe openingen in de waterkering te voorzien. Veiligheidsdiensten moeten immers toegang hebben tot de kaaivlakte. En bij evenementen op de kaaizone moeten ook leveranciers op de kaai kunnen.

‘Planken’ muur

Vanwege de Zuidersluis hebben we hier niet de ruimte om de dijk te laten doorlopen. Daarom kiezen we voor een betonnen muur als waterkering. Daarop brengen we een print van houten planken aan. De nieuwe muur komt tussen twee mobiele poorten aan weerszijden van de zuidersluis en zal 90 centimeter hoger zijn dan het betonnen muurtje dat er nu staat. Die oude muur is niet bestand tegen het stijgende waterpeil op de Schelde. Bovendien is de oude muur hier en daar aan herstelling toe.

Timing van de werken

Op 28 augustus starten we met de bouw van de waterkering in de deelzone die zich parallel aan de Gedempte Zuiderdokken bevindt. Tegelijk begint AG VESPA daar met de aanleg van het openbaar domein en zetten we de stabilisatiewerken verder richting het noorden. De werken aan de waterkering in deze deelzone zouden begin 2019 voltooid moeten zijn. Datzelfde jaar zetten we de stabilisatiewerken verder richting Zuiderterras. Ten vroegste in 2020 vangen ook daar de bouw van de waterkering en de inrichting van het openbaar domein aan.

En de rest van de kaaien?

Ook op andere locaties aan de Scheldekaaien zitten we niet stil. De stabilisatie van de kaaimuur, de bouw van de waterkering en de aanleg van het openbaar domein lopen dus parallel. Door de verschillende werkzaamheden te bundelen, proberen we de hinder voor de buurtbewoners zoveel mogelijk te beperken en zo snel mogelijk te vorderen met het project.

Ter hoogte van de Cockerillkaai op **Sint-Andries en Het Zuid** zijn de stabilisatiewerken aan de kaaimuur vergevorderd. Over een lengte van 450 meter is de diepwand bijna af. Daarna starten we met de bouw van het ontlastingsgewelf. Diepwand en ontlastingsgewelf zullen de krachtwerking van het water op de historische kaaimuur opvangen. We verwachten hier begin 2019 klaar te zijn. Parallel wordt ook de waterkering gebouwd en het openbaar domein aangelegd. In een volgende zone (tot aan het Zuiderterras) gaan we vervolgens op

dezelfde manier te werk. De stabilisatiewerken in de volledige zone moeten eind 2020 afgerond zijn, de werken aan de waterkering en het openbaar domein tegen eind 2022.

Ook in **Nieuw Zuid** zitten we op schema. In de eerste van de vijf deelzones, over een lengte van zo'n 120 meter, zijn de stabilisatiewerken zo goed als afgerond. In twee andere deelzones zijn de werken in volle uitvoering. We zullen de stabilisatie daar afronden tegen 2019. De twee laatste deelzones van Nieuw Zuid staan vanaf 2018 op de planning. Tegen het voorjaar

van 2020 zal de kaaimuur in Nieuw Zuid volledig vervangen zijn. Na deze werken kan de waterkering worden aangelegd en kan de stad het openbaar domein een opfrisbeurt geven.

In de zone **Droogdokken** zijn de werken aan de kaaimuur gestart in mei dit jaar. Tijdens de komende maanden 'heien' we de nieuwe muur in de ondergrond en graven we een bouwput uit. Vervolgens vullen we de bouwput weer op. Dan beginnen we samen met de stad en AG VESPA aan de aanleg van de Belvédère, een zeshoekig uitkijkpunt over de Schelde.

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Waterwegen en Zeekanaal NV
Afdeling Zeeschelde
Ir. Wim Dauwe
Lange Kievitstraat 111-113, bus 44
2018 Antwerpen

Redactie

Pantarein in samenwerking met Tractebel
Uitgave: augustus 2017
Gedrukt op gerecycleerd papier

Copyright beelden

PROAP, Waterwegen en Zeekanaal NV, Vilda

DE INFOKEET

Tijdens de werken staat er een infokeet op de Ledeganckkaai. Daar kom je alles te weten over de Scheldekaaien, het Sigmaplan en de werken zelf.

De infokeet is elke derde woensdag van de maand open voor bezoekers, telkens van 12 tot 20 uur. De eerstvolgende openingsdata zijn 20 september en 18 oktober.

CONTACT

Meer informatie over het Sigmaplan, de zeven kaaizones, de waterkering en de kaaimuurstabilisatie vind je op www.sigmaplan.be/scheldekaaien.

Ook via Twitter (@sigmaplan) kun je de werken op de voet volgen.

Met vragen kun je terecht bij Waterwegen en Zeekanaal NV

Koen Segher, projectleider
tel. 03 224 67 11
koen.segher@wenz.be

AG VESPA

Onthaal
tel. 03 259 28 10
info@vespa.antwerpen.be